

paperets

- Per explicar com era la nova estació del Ferrocarril de la Generalitat de Catalunya a Bellaterra, algú va escriure un foli en castellà que ha romàs exposat impunement tot l'estiu a l'espai d'Arquitectura de la mostra *Catalunya, centre d'art*, muntada, paradoxalment, amb motiu del II Congrés de la Llengua Catalana. La voluntat de normalització lingüística, tan reiteradament proclamada pel Congrés, s'ha aturat a casa mateix, entrebancada amb aquest trist paper que, malgrat la llarga permanència, ningú no ha tingut esma de traduir.

- També, al menú del sopar dels Premis Bertrana, hem hagut de llegir els noms d'un vi i d'un cava catalans escrits en un correcte castellà. Els organitzadors dels Premis no tenen pas força per fer canviar les marques registrades, però sí que tenen dret a canviar de vins.

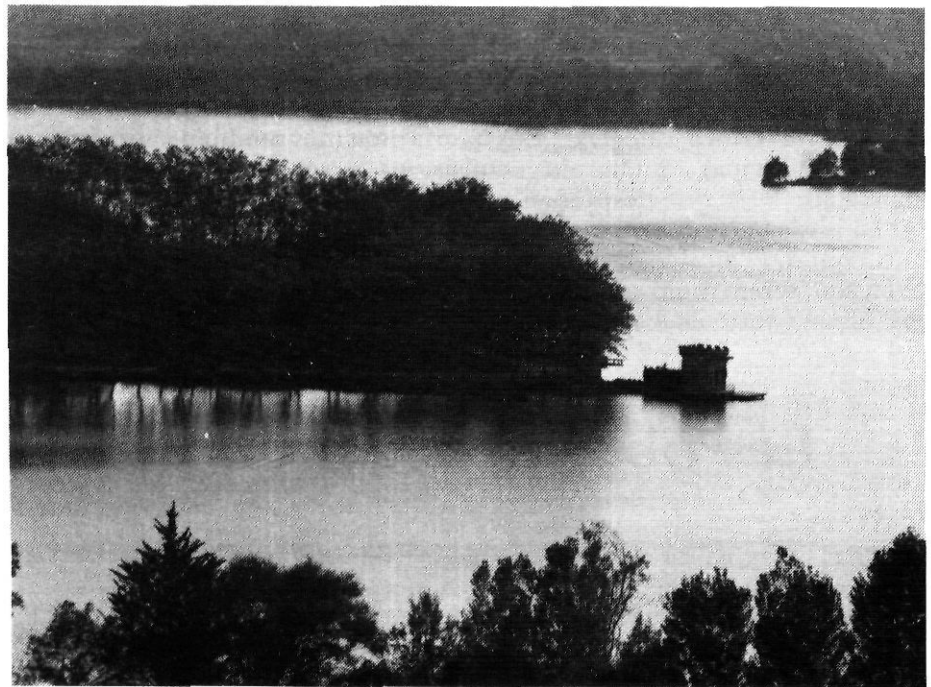
- Un article de *La Vanguardia* il·lustrava l'ambició dels polítics espanyols amb una vella expressió: "*Yo ministro, aunque sea de Marina*". Però l'articulista advertia que la frase havia estat millorada per Victorino Anguera, ex-governador civil de Girona, quan era sots-secretari de Sanitat: "*Yo ministro del Interior, aunque haya que jurar con tricornio*". L'ambició, doncs, pot arribar a aquests extrems grotescos, encara que en aquest cas, feliçment, va ser una ambició frustrada.

- Aquest estiu, mentre es cremaven tants arbres, en naixien de nous a les mans i als ulls interiors dels cecs de Catalunya. El llibre *Els arbres* de Mariàngela Vilallonga era publicat en sistema *braille* i il·lustrat amb fulles reals de cada espècie, ofertes al tacte i a la percepció subtil dels seus lectors.

la població per la banda de muntanya. Aquesta comunicació funcionava en casos d'invasió per mar: Els pirates moltes vegades trobaven les cases buides sense poder imaginar on s'havien ficat els seus habitants. D'aquests formiguers, els pirates n'ignoraven sempre l'existència.

A la ciutat de Girona va regir també, durant segles, una servitud pública semblant. Totes les cases contigües a l'Onyar disposaven de portes interiors i secretes que les comunicaven mútuament i que s'obrien en dies d'aiguat per tal de permetre el pas dels veïns d'un immoble a l'altre fins a trobar el que, mitjançant una passera de fusta, donava accés a la banda oposada del carrer, i d'allà, a la part alta de la ciutat.

Aquestes obertures intermitents eren els signes d'una manera de viure. Però de l'època de les portes de bat a bat hem passat a l'era dels porters automàtics, i les tertúlies de veïns a les voreres han sucumbit al domini de la *tele* i del *vídeo* particulars. Per això ja no queda cap forat d'aquests que duïen d'una casa a l'altra, a Cadaqués i a Girona. Les estructures d'un progrés problemàtic han fet desaparèixer les infraestructures de la solidaritat.



Banyoles i l'Estany: bons propòsits i res més.

## El malefici de l'Estany

**A** la darrerria del segle VIII, segons diu la llegenda, una bèstia ferotge vivia sota terra entre l'Estany i Banyoles. El seu cau era una clivella del subsòl, per on s'escorrien les aigües del llac. En el poema *Canigó*, mossèn Cinto el va descriure així: "Era feréstec, monstruós, deforme; / amb son verí l'Estany enterbolia".

A la tardor de 1984, segons contenen les cròniques, biòlegs i ecòlegs, enginyers i arquitectes, historiadors i juristes, economistes i gent de l'esport es van reunir a Banyoles per tractar del passat, el present i el futur de l'Estany. Un volum que acaba d'aparèixer recull tot el que es va dir en les tres conferències, sis ponències, vint-i-cinc comunicacions i dues taules rodones d'aquelles jornades.

Tothom es mostrava eufòric, aquell matí d'octubre en què es van cloure les *Jornades de l'Estany*. Els alts càrrecs presents no s'estaven de prometre ajuts i d'anunciar intervencions administratives. Però ja es veia que costaria d'entendre's i, per tant, d'avançar. Mentre els uns propugnaven que l'indret es declarés Paratge Natural d'Interès Nacional, els altres volien

que fos Conjunt Natural d'Interès Cultural. Mentre uns reclamaven amb urgència una Llei de Protecció, els altres consideraven prioritari un Pla Especial. Mentre uns invocaven la vella Llei del Sòl, els altres patien per la futura Llei d'Aigües. I no se sabia ben bé qui tenia les competències i d'on havien de venir les normes i les misses. De Madrid? De Barcelona? De Cultura? D'Agricultura? D'Urbanisme? De Política Territorial? Algú arribava a creure que "haurien de venir de tot arreu alhora". I, en aquell moment, l'arquitecte paisatgista Josep Mascaró va dir: "Durant aquests dies he sentit invocar sovint, com un exorcisme, lleis i normatives, normatives i lleis, i m'ha fet l'efecte d'aquells nens que per perdre la por xiulen. Em temo que totes aquestes ponències siguin només salves i municions per fer soroll".

Lúcida profecia. Han passat dos anys i, en el pròleg del llibre que ara surt, hi figura una amarga confessió: "Pocs dels bons propòsits explicats al llarg de les Jornades s'han materialitzat. Ni pel que fa a promulgació de lleis, planificació urbanística, eliminació de clavegueres, control d'usos turístics, ni, sobretot, en l'establiment de criteris generals en base als quals s'ha d'orientar la protecció". És a dir, res de res. Com si el Drac de l'Estany, encara invicte, ho hagués engolit tot sota terra i sota aigua amb el seu etern malefici.

## Gent de lleis, gent de ploma

Girona comença un nou curs acadèmic amb dues novetats importants: Col·legi Professional de Periodistes i Estudis Universitaris de Dret. Els informadors inauguraran la seu i els futurs juristes estrenaran les aules, tots en el marc acollidor de la ciutat vella.

La coincidència és feliç, si pensem en els molts punts de contacte existents entre la gent de les lleis i la gent de la ploma. El primer punt és, sens dubte, el material amb què operen: els fets, peça essencial de les notícies periodístiques, tenen —per imperatiu legal— un espai obligat a les demandes judicials. El segon punt de contacte són les eines que utilitzen: els sis interrogants als quals ha de respondre tota notícia —*who, what, where, when, how, why?*— es corresponen amb les preguntes que es fan els criminalistes quan treballen en una causa: *quis, quid, ubi, cur, quomodo, quando?*

Advocats i periodistes s'assemblen per l'ús constant que han de fer de la paraula escrita, però encara més per la tècnica i les característiques de l'estil que han d'emprar. A uns i altres se'ls demanen unes idèntiques qualitats difícils: la claredat, la precisió i, sobretot, la brevetat. Sobre l'exigència de brevetat en el llenguatge periodístic i en el jurídic circulen infinites anècdotes paral·leles. En els manuals de periodisme es transcriu amb ironia aquest exemple de notícia breu i concisa: "Xicago, 31.- James Wilson va encendre una cigarreta mentre es rentava els peus amb benzina; potser viurà". I en els ambients forenses és famosa l'aposta entre dos advocats sobre qui faria l'informe oral amb menys paraules. El primer, segur del seu triomf, va limitar-se a dir "Demano justícia", però el segon el va guanyar, perquè només va dir "Amén". I, com a contrapunt al consell periodístic de Tyron Edwards —"digues allò que has de dir i no hi afegeixis res"—, es pot citar el càustic advertiment d'Ossorio i Gallardo: "La brevedad es el manjar predilecto de los jueces. Si hablas poco, te darán la razón aunque no la tengas... y, a veces, aunque la tengas".

Però, per damunt dels materials, de les eines i de l'estil, allò que de veritat uneix l'advocat i el periodista és la preocupació per l'home, subjecte dels drets i protagonista de les notícies. "Les lleis i els codis no existeixen per ells mateixos; allò que existeix són els homes i els debats entre homes, i la ciència veritable és la ciència de la humanitat". Quan Alphonse Daudet donava aquest savi consell a un aprenent d'advocat, ja feia temps que els periodistes havien inventat la fórmula de *l'interès humà* com a norma ineludible del seu treball de cada dia.

**NARCÍS-JORDI ARAGÓ**

**paperets**



- No és pas la primera vegada que la revista mensual de la Comunitat Europea il·lustra un comentari general sobre la contaminació a Europa amb aquesta fotografia de Palamós. En l'ocasió anterior, l'estampa va merèixer els honors de la portada, i ara ha estat rescatada novament de l'arxiu. També és mala sort, però no es pot negar que la imatge és fidel a la realitat d'una vila que des de fa molts anys sembla afectada d'una brutícia congènita, esdevinguda ja, pel que sembla, una vergonya a nivell europeu.

- Abans i després de ser alcalde de Sant Feliu de Guíxols, Josep Vicente ha escrit molt a la premsa, però això no li ha estalviat de ser encaïtat pels periodistes ni de ser criticat pels mitjans informatius en els moments difícils de la seva gestió. Ara, com a fruit d'aquesta tensió personal, Vicente ha donat a un entrevistador aquesta clara i generosa resposta: "Jo no crec que la democràcia sigui benestar, sinó un seguit de molèsties vàlides. D'això n'és un bon exemple la premsa. Sou una molèstia vàlida, que pot arribar a semblar injusta i és imprescindible".

- El bisbe de Girona ha proposat una fórmula inèdita per pal·liar els efectes dels incendis forestals: "No es podria pensar en el transvassament de pressupostos durant uns anys? S'ha fet i es fa un gran esforç en la restauració de monuments històrics i artístics... Ara bé, no fóra necessari que per un temps tingués una prioritat destacada el patrimoni de la natura?" Si es té en compte que els "monuments històrics i artístics" són molt sovint esglésies, la proposta episcopal és, a més d'imaginativa, exemplar.